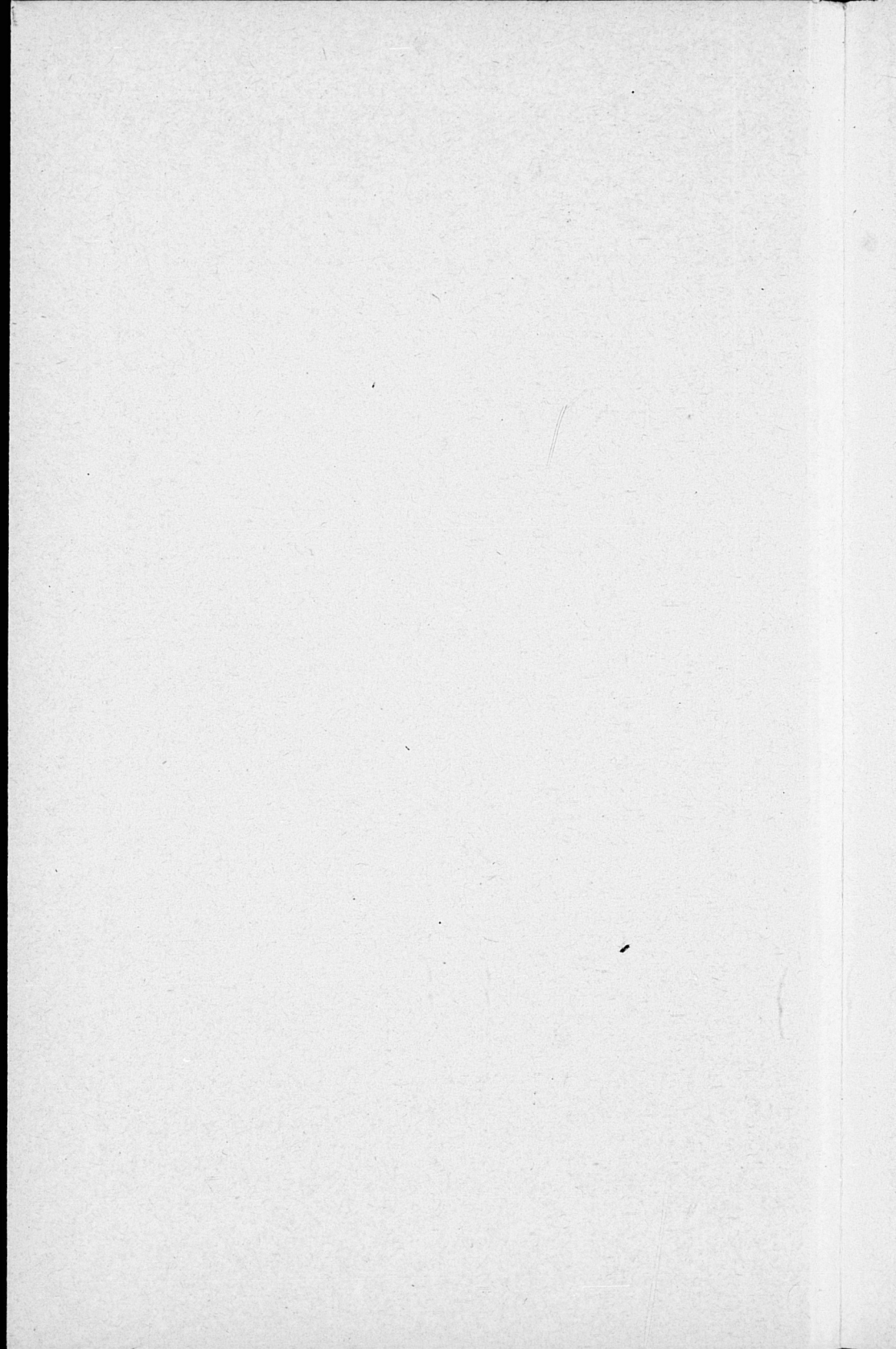
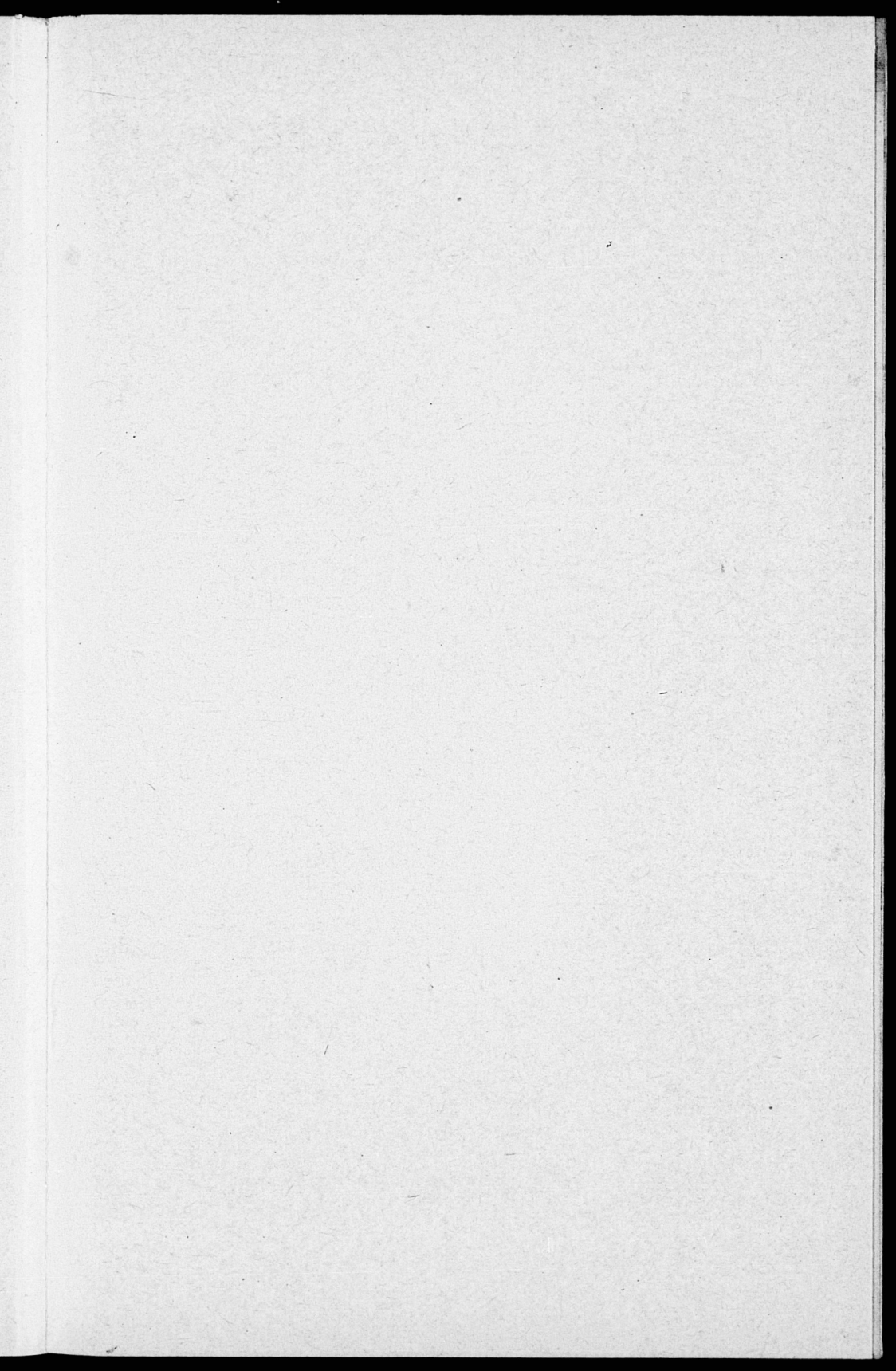

C

3327

Cher

36.
7

C. 3327

OPEN BRIEF

AAN

DEN VEEHOUDER,

BETREFFENDE:

rf. c. 3327

DE OORZAKEN VAN, MIDDELEN EN
VOORBEHOEDMIDDELEN

TEGEN

VEEPEST EN VEEZIEKTE.

Prijs 10 Cents.

AMSTERDAM.
D. ALLART.
1867.

OP EN BRINK

DEEN VERHOUDER

VERHOUDER

DE OORZAKEN VAN WIDDEN EN
VOORRECHTMIDDELEN

THEORIE

VERPAST EN VERBODEN

Prijs 10 Gents

AMSTERDAM
D. ALBERT
1887

Gewenschte Landlieden!

Als men regts en links scharrelt om middelen en voorbehoedmiddelen tegen de ziekte onder het rundvee, kan iedere bijdrage, daartoe strekkende, in overweging komen.

Dat die ziekte eene burgerplaag is, springt dadelijk in het oog, als men beseffen wil, dat de producten, die er mede in verband staan, steeds in prijs stijgen en sinds jaren ongehoord duur betaald worden; terwijl de onteigening van de duizende verdachte runderen ten laste der Staat — ergo: ook ten laste van den burger komen.

De uitzondering, die de Boer ondervindt met hem de rampen te vergoeden, in zijn bedrijf geleden of te lijden, van Staatswege, ligt welligt *in oorzaak*, omdat hij de bronnen bezit, waaruit de miljoenen vloeijen in de kas van den rijken grondbezitter, die tot de wetgevende magt, tot de Hooge regering behoort.

Men ziet in eene zoodanige ongepaste vergoeding, hoe moeilijk het is, zelfs voor de grooten en rijken der aarde, om een eerlijken strijd te voeren tegen het eigenbelang.

De burger draagt alzoo dubbeld den last der veeziekte bij het stelsel van vergoeding en onteigening; dit wordt in onbillijkheid aanmerkelijk grooter, als men aannemen kan, dat de boer — zelf de oorzaak en grondlegger der ziekte onder het vee is.

Wij beweerden het steeds op de navolgende gronden.

De schraapzucht, eene erfzonde, een troetelkind bij den

boerenstand, overal, van geslacht op geslacht, ontzenuwd de kracht en de gezondheid van het vee van af zijne wording.

Men moet met de behandeling bekend zijn, zal men het nauwelijks kunnen gelooven, hoe de boer met dat lieve vee omgaat.

Wij zullen u, geachte lezer, naar ons beste weten, want wij hebben het meermalen gezien en opgemerkt, daarvan inlichten.

Wat de geboorte van het rundvee, aanbelangt:

De moederkoe wordt voor de omstandigheid, die haar onvermijdelijk wacht, meestal slecht voorbereid, — wat voeding en plaatsing betreft. In eene beperkte ruimte, meestal vóór en achter gebonden, ja gekneveld, moet de bevalling plaats vinden.

De bevalling zelve wordt door allerlei middelen verhaast, zoodat moeder en vrucht meestal op dood en leven van elkander scheiden en met een geweld, waarbij soms eenige gespierde menschen te pas moeten komen.

Enfin, — het kalf is geboren, — maar nu..., in plaats van het kalf zijne bestemming te geven aan de tepel, de koestering en verwarming der moeder, waaraan het regt en behoefte heeft, ten eerste en volledige ontwikkeling van het geheele organisme, door God zoo wijselijk in de wording der dingen verordend en bevolen, ten einde daarop gezondheid en krachten voor eene geheele bestemming te bouwen, — wordt het in eene hoek der stal of schuur, des noods op een weinig stroo, gesmeten en met wat zout in de bek van de moeder geheel verwijderd gehouden; — en waarom, waarde lezer! — de melk of *biest* genaamd, die de koe dadelijk na de bevalling bij zich draagt, gaat naar de *bakker*, die haar met vijf dubbelen melkprijs betaald; terwijl het kalf; dat er natuurlijke behoefte en aanspraak op heeft, er niets van krijgt.

Is dit, op het zachtst genomen, niet verregaande schraapzucht; — de boer slaat de hand in de schepping, onder-

mijnt de natuur en het basis, waarop de voortdurende gezondheid en krachten van het beest gegrondvest moeten worden en belemmert alzoo de ontwikkeling en groei van het dier, en roept later alzoo veeziekte en veepest in het leven.

Wat voorts de weiding en de stalling van het vee aangaat :

Hierbij speelt ook het stelsel van die onzalige schraapzucht eene groote rol.

Voor gezond en krachtig vee, worden in den regel de landen veel te veel afgeweid, zoodat de boer het vee soms met *bijvoeder* te hulp komt; — terwijl de stalling van het vee eigenlijk eene gemeenschappelijke opsluiting is, waaraan ruimte en luchtversching ten eenenmale ontbreken.

En wat de voeding betreft :

Wanneer het vee tegen November de schrale weiden eindelijk verwisselt met de bedompte stallen, wacht het meermalen half verbreed of half verschimmeld hooi; als dat artikel wat hoog in prijs is, wordt veelal het vee zoo wat van alles vóórgeworpen, zelfs *goed*, dat, bij een gezond oordeel, voor de misthoop bestemd is; terwijl dan als bijvoeder veelal gebruikt worden, de zoogenaamde lijn- of raapkoeken, soms voor $\frac{3}{4}$ met den afval van de Rijstmojen, soms stinkend en duf, ingeslagen; — want de schraapzucht der boeren zoekt ook al het goedkoopste voeder, vooral voor het vee, wat niet aan de melk is; of het geschikt is voor de ontwikkeling van gezondheid en krachten van het vee, hierna vraagt de boer niet, want dat vee, zegt hij: moet *door den tijd*. Het is dan ook over bekend, dat de geaardheid der boeren zoodanig is, dat er aan den boer nimmer iets te verdienen valt, except: de goudsmid. Deze berekent hoe hooger hoe beter zijn goud en zilver, omdat de boer in de soliditeit van die metalen voor de pronk, bij zijn buurman niet achter staan wil.

Wanneer een boer met zijn paard naar de markt of naar de kerk rijdt, laat hij het bezwect dier — om twee stui-

vers stalgeld uit te winnen — liever drie uren in wind en weêr staan, soms geheel onbeheerd; het paard wordt *zeer natuurlijk* verkouden, droezig — dit veranderd door verwaarloozing en door atmosferische invloeden in kwade droes, en zoo brengt de schraapzuchtige boer pest en ellende in de gemeente tot schrik en ongeluk voor het volk.

Te schraapzuchtig en te zuinig om zijn vee in soliede maatschappijen te doen verzekeren, en die maatschappijen te schragen en te ondersteunen door deelneming, tot zijn eigen en gemeenschappelijk heil, waagt hij zijn stalvee en wacht bij het ontstaan der ziekte op onteigening ten laste der Staat of gemeente onder allerlei knoeijerijen, die daarmede gepaard gaan, op leven en dood af; waarbij politiejustitie en militie te pas komen. De ondervinding spreekt te duidelijk, om dit als overdreven aan te merken.

Dit is eene kleine biographie van den gewonen boer, de favoriet van de grooten der aarde, de fabrikant der kapitalen, die steeds zijn bedrijf zonder patent uitoefende.

Redenen waarom wij niet aarzelen onzen wensch te laten volgen, n. l.: dat het boerenbedrijf in het geheel niet te gemoet gekomen worde ten laste van Staat of gemeente, evenmin als eenig ander bedrijf of beroep, al waren de onheilen ook buiten oorzaak en bereik van de menschen — zelf, voorregten van hooger menschenhand zijn onheilen der maatschappij, ongelukken voor het volk, want zij leggen den grond voor alle wanbedrijf, dat uitloopt op zonde en ellende, vooral in dit cas.

Wij zijn overtuigd van de hebzucht der menschen — in den regel; — het schijnt dat alle gunstige eigenschappen van verstand en vernuft, bij de wording reeds de kiem van ontaarding in schraapzucht bij zich dragen; want ware het den mensch gegeven, de sterren van den hemel te plukken tot zijn voordeel, gewis ware er eeuwige duisternis te wachten. De boer echter maakt nog eene ongunstige uitzondering want juist hij is geroepen, om de

natuur in hare wonderen te onderzoeken, te schragen en te helpen, daar hij afhankelijk is van hare gunsten, terwijl hij den regel omkeert en alles uitmergelt, uitzuigt en verkort, zoo ver zijn bereik geldt; vandaar, dat ook het misgewas niet vreemd is aan die onzalige schraapzucht, althans in oorzaak; dit wordt ons duidelijk, als wij zien, hoe de boer het land uitmergelt en van zijne bestemming, in de natuur doet ontaarden, zoodat het beste land eindelijk distels en struiken voortbrengt.

Dus, nu wij in een tijd leven, waarin alles voor de axiomata, voor de zuivere wetenschap — zelve moet wijken; nu het ongeluk van veeziekte en veepest zoo diep gevoeld wordt — nu wij gehoord hebben, waar eigenlijk de oorzaak der rampen opgespoord moet worden, nu geene meêwarigheid meer met de boeren en hun bedrijf, maar eene policie-verordening in het leven geroepen, zoo kras mogelijk, met boeten en lijfswang, waarbij in beginsel wordt aangenomen: dat ieder kalf zes weken lang bij de koe moet blijven, vóór het de boer gegund wordt de melk tot zijn voordeel de koe af te nemen; men is dan met een verlost van dat nuchteren vleesch, dat zoo van het eene lijf in het andere overgaat en waarover ieder gezond Medicus reeds lang zijne ergernis heeft uitgesproken; voorts toezigt op weide, stalling en voeding voor het vee, en vooral op de verwaarloozing en vervalsching van het voeder.

De vervalsching van levensmiddelen zoo voor mensch als dier, behoort streng te worden gestraft, want God geeft in de natuur alles zoo rein, zoo krachtig en juist geschikt voor alle ontwikkeling, en de schraapzuchtige mensch bederft waar hij kan en onder allerlei geheime vormen, zoodat eene geheele maatschappij soms geteisterd wordt door ziekte en hare gevolgen.

Boven omschreven stellingen zijn te waardig, in trouwe, om door onze onbedreven hand te worden behandeld,

waarom wij onze meer begaafde geestverwanten ad hoc, beleefdelijk uitnoodigen, deze beschouwingen meer uit een te zetten en vooral in betoog te brengen, opdat ze vruchten mogen en kunnen dragen ten nutte der menschheid.

Uw Dienaar,

Amsterdam,

E. K.

Januarij 1867.

De Heer

P
ee

